

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันศุกร์ที่ 11 กันยายน พ.ศ.2563

กษ.เดินหน้าตั้งสถาบันเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

นายอลงกรณ์ พลบุตร ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยว่า ตามที่กระทรวงเกษตรฯตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนโดยมุ่งเน้นสนับสนุนส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน 5 รูปแบบได้แก่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร โดยที่ผ่านมาได้ปรับปรุงกลไกการทำงานเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายของคณะกรรมการบริหารการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งมีนายเฉลิมชัย ศรีอ่อน รมว.เกษตรฯเป็นประธาน ติดตามการทำงานและผลักดันให้เกิดพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนตั้งคณะทำงาน 3 คณะได้แก่ คณะทำงานขับเคลื่อนเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรผสมผสาน คณะทำงานขับเคลื่อนวนเกษตรและเกษตรธรรมชาติ และคณะทำงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์

สำหรับคณะทำงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์รายงานความก้าวหน้าล่าสุด (8 ก.ย.2563)ต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ครั้งที่ 8/2563 มีประเด็นสำคัญดังนี้ 1.จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาสถาบันเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) “สกอช.”เสร็จ พร้อมเสนอให้คณะกรรมการบริหารการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนพิจารณาเดือนนี้ 2.กำหนดหลักเกณฑ์กลางระบบรับรองแบบมีส่วนร่วม สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) จัดสัมมนาระดมความเห็นต่อร่างหลักเกณฑ์กลางสำหรับระบบรับรองแบบมีส่วนร่วม (PGS) เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างหลักเกณฑ์ดังกล่าว มาประกอบการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้แทนหน่วยงาน กลุ่มเกษตรกรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนแล้ว เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา 3.พนักความร่วมมือกับบริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน) OR มีนโยบาย Living Community ในสถานบริการน้ำมัน ปตท. และพร้อมสนับสนุนจัดสรรพื้นที่ให้กลุ่มเกษตรกรเข้ามาจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสถานบริการ และ 4.จัดทำปีกดาฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ โดยมอบกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการ ทั้งในส่วนเกษตรกรในระยะปรับเปลี่ยน และเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แล้วให้เป็นฐานเดียวกันของข้อมูลพืช สัตว์และประมงอินทรีย์รวมทั้งการเชื่อมโยงเข้าสู่ฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืนที่กระทรวงเกษตรฯ ดำเนินการ

นายอลงกรณ์กล่าวอีกว่า มอบให้คณะกรรมการอีคอมเมิร์ซของกระทรวงเกษตรฯ สนับสนุนสร้างผู้ประกอบการเกษตรออร์แกนิกออนไลน์ เพื่อขยายตลาดเกษตรอินทรีย์สู่ผู้บริโภคในยุค New Normal ร่วมกับผู้ให้บริการจัดส่งประเภท food delivery ภายใต้โครงการ “ช่วยเกษตรกร.คอม” (www.ช่วยเกษตรกร.com) และโครงการยูนิคอนเอ็กซ์ (UniconX) สำหรับโครงการ “ยูนิคอนเอ็กซ์UniconX” นั้น ต้องการสร้างผู้ประกอบการและเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ภาคการผลิตถึงภาคการตลาด สร้างงานใหม่ สร้างรายได้ ให้ประชาชน นักศึกษาและเกษตรกรที่ได้รับ

ผลกระทบจากโควิด-19 ในการพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร สร้างผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรสู่ระดับสากล โดยเชื่อมโยงงานวิจัยจากสถาบันการศึกษาสู่ Startup นวัตกรรม และเป็นบริษัท Unicornในอนาคตเพื่อสร้างพัฒนานวัตกรรมในสถาบันการศึกษาและภาคธุรกิจเกษตร และพัฒนา Platform สู่การเชื่อมโยงนักลงทุนกับผู้ประกอบการเพื่อช่วยผู้ประกอบการที่มีศักยภาพ แต่ขาดเงินทุนเข้าถึงแหล่งทุนนำไปสู่การพัฒนาผู้ประกอบการภาคเกษตรยั่งยืน

คอลัมน์ รายงานพิเศษ : ถอดบทเรียนจากพายุโซนร้อน...แก้ปัญหาลุ่มน้ำยม

อิทธิพลพายุโซนร้อนซินลากู พายุโซนร้อนฮีโกส และร่องมรสุมที่พัดผ่านประเทศไทย ในช่วงเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ทำให้ฝนตกหนักและเกิดภาวะน้ำท่วมหลายพื้นที่โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวม 20 จังหวัด อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์ฝนตกหนักและน้ำท่วมครั้งนี้นำมาถอดบทเรียนหาทางแก้ปัญหาย่างยั่งยืนได้เป็นอย่างดี

พื้นที่ลุ่มน้ำยมและลุ่มน้ำ่านที่อยู่ติดกัน อิทธิพลพายุโซนร้อนและร่องมรสุมครั้งนี้ ทำให้ปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่ 2 ลุ่มน้ำมีปริมาณน้ำไม่ต่างกันมากนัก แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่างกันชัดเจน ปริมาณฝนที่ตกในลุ่มน้ำ่านทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมเฉพาะในจ.น่านเท่านั้น มวลน้ำทั้งหมดไหลลงเขื่อนสิริกิติ์ จ.อุตรดิตถ์ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ท้ายเขื่อน ส่วนพื้นที่น้ำท่วมในจ.น่าน ก็ลดลงต่อเนื่อง จนขณะนี้เข้าสู่ภาวะปกติแล้ว นอกจากนี้ ยังทำให้มีน้ำไหลเข้าเขื่อนมากถึง 1,594 ล้านลูกบาศก์เมตร (ลบ.ม.) ทำให้ ณ วันที่ 1 กันยายน เขื่อนสิริกิติ์ มีปริมาณน้ำ 4,970 ล้าน ลบ.ม.

ขณะที่พื้นที่ลุ่มน้ำยม ไม่มีแหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่ มวลน้ำทั้งหมดไหลท่วมจ.แพร่ และไหลท่วมเขตจ.สุโขทัย กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) ต้องระดมสมองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวางแผนจัดการจราจรทางน้ำ เพื่อลดผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมตั้งแต่อ.เมือง จ.แพร่ ลงมาอ.วังชิ้น อ.ศรีสัชนาลัย อ.สวรรคโลก อ.ศรีสำโรงและอ.เมือง จ.สุโขทัย ถึงจ.พิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์ รวมทั้งพื้นที่ลุ่มเจ้าพระยาด้วย

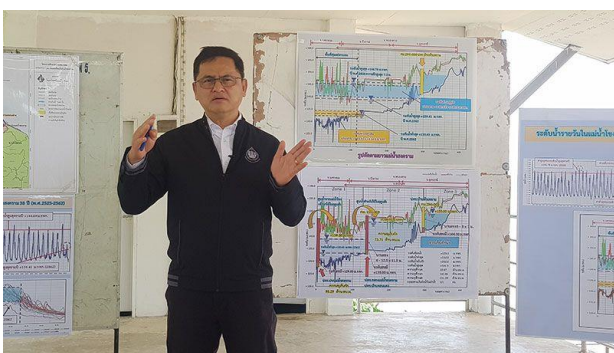
ดร.สมเกียรติ ประจำวงษ์ เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ในฐานะรองผู้อำนวยการ กอนช.เปิดเผยว่า กอนช.ประเมินผลกระทบจากพายุโซนร้อนและร่องมรสุมครั้งนี้ ทำให้เกิดปริมาณน้ำหลากในลุ่มน้ำยมประมาณ 384 ล้าน ลบ.ม. อย่างไรก็ตาม ขณะนี้สามารถบริหารจัดการให้พื้นที่ส่วนใหญ่เข้าสู่ภาวะปกติแล้ว โดยเก็บกักปริมาณน้ำหลากไว้ในลำน้ำสายหลักและสาขาในทุ่งบางระกำ จ.พิษณุโลก ประมาณ 100 ล้าน ลบ.ม. เพื่อเป็นปริมาณน้ำต้นทุนสำหรับเกษตรกรในพื้นที่ ส่วนปริมาณน้ำที่เหลือจะให้ไหลลงลุ่มเจ้าพระยา พร้อมมอบให้

กรมชลประทานผันน้ำเข้าสู่ระบบชลประทานทั้งฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อเก็บกักน้ำไว้ในระบบ และมาใช้เป็นน้ำต้นทุนส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตรที่กำลังขาดแคลนน้ำอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะพื้นที่ตอนล่างแม่น้ำเจ้าพระยาที่ยังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำส่วนหนึ่งอีกด้วย นอกจากนี้ จะผันน้ำผ่านคลองชัยนาท-ป่าสัก ต่อเนื่องไปยังคลองระพีพัฒน์พร้อมทั้งใช้สถานีสูบน้ำคลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต เพื่อสูบน้ำส่งไปเก็บในอ่างเก็บน้ำบางพระจังหวัดชลบุรี

แม้มวลน้ำจากลุ่มน้ำยมครั้งนี้จะบริหารจัดการได้ แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วมสร้างความเสียหายพอสมควร และต้องเฝ้าระวังสถานการณ์ตลอดเวลา บทเรียนครั้งนี้หากนำมาพิจารณาว่า ถ้าหากลุ่มน้ำน่านไม่มีเขื่อนสิริกิติ์เก็บกักน้ำไว้แล้ว จะมีมวลน้ำอีกจำนวนมหาศาลจากลุ่มน้ำน่านไหลสมทบกับมวลน้ำจากลุ่มน้ำยม สถานการณ์อุทกภัยจะรุนแรงกว่าที่เป็นอยู่อย่างแน่นอน

2. ลุ่มน้ำ ยม-น่าน อยู่ติดกัน ได้น้ำฝนหนักพอกัน แต่พื้นที่ตอนล่างลุ่มน้ำน่านไม่มีปัญหาน้ำท่วม ขณะที่ตอนล่างของลุ่มน้ำยมล้นระลอกกับสถานการณ์น้ำท่วม เพราะอะไร ต้องนำมาถอดบทเรียนหาแนวทางแก้ไขอย่างยั่งยืน

ลุ่มน้ำยมเป็น 1 ใน 22 ลุ่มน้ำหลักของประเทศ และเป็น 1 ใน 4 ของสาขาลุ่มเจ้าพระยา มีพื้นที่มากกว่า 13,000 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 10 จังหวัด คือ พะเยา น่าน ลำปาง แพร่ ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์ มีปริมาณฝนตกเฉลี่ย 1,369 มิลลิเมตร คิดเป็นปริมาณน้ำท่ามากกว่า 6,700 ล้าน ลบ.ม. ต่อปี ในจำนวนนี้เป็นปริมาณน้ำท่าที่เกิดขึ้นในฤดูฝนไม่น้อยกว่า 2,300 ล้าน ลบ.ม.แต่กักเก็บน้ำไว้ได้ประมาณ 500 ล้าน ลบ.ม. เท่านั้น เนื่องจากไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีเพียงแหล่งกักเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กเท่านั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ลุ่มน้ำยมจะประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากช่วงฤดูน้ำหลากเช่นในฤดูฝนปีนี้ ขณะที่ฤดูแล้งจะขาดแคลนน้ำที่รุนแรงกว่าลุ่มน้ำอื่น

เลขาธิการ สทช. กล่าวว่า การแก้ปัญหาลุ่มน้ำยมนั้น รัฐบาลนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 พระราชทานไว้เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2535 ในการบูรณาการแก้ปัญหาน้ำท่วม-น้ำแล้งซ้ำซากของจ.สุโขทัย แบบยั่งยืนนั้น ต้องบริหารจัดการ

น้ำอย่างเป็นระบบครบวงจร ทั้งก่อสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ อ่างเก็บน้ำสาขาของแม่น้ำยม การผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำ ตลอดจนขุดลอกคูคลอง หนอง บึง เพื่อกักเก็บน้ำและระบายน้ำในช่วงหน้าน้ำหลาก มาใช้แก้ปัญหาต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาแหล่งน้ำตามแผนหลักลุ่มน้ำยม (ปี 2564 – 2580) โดยปัจจุบันได้มีแผนหลักดำเนินการเป็น 3 ส่วน คือ ยมตอนบน ตอนกลาง และตอนล่าง

ลุ่มน้ำยมตอนบน ในระยะเร่งด่วนเริ่มดำเนิน ปี 2564 ได้แก่ อนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำและติดตั้งระบบเตือนภัย และระยะสั้น เริ่มปีตั้งแต่ ปี 2565 - 2566 ได้แก่ พัฒนาแหล่งน้ำต้นทุนขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมถึงแหล่งน้ำตามแนวคิด “สะเอียบโมเดล”

ลุ่มน้ำยมตอนกลาง ระยะเร่งด่วน เริ่มปี2564 ได้แก่ จัดการจราจรน้ำและปรับปรุงลำน้ำที่ตื้นเขิน ในระยะสั้น เริ่มปี 2565 - 2570 ได้แก่ พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำในลำน้ำสาขา และเพิ่มความจุแหล่งน้ำเดิม ในระยะยาว หลังปี 2571 ได้แก่ พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำในลำน้ำยมซึ่งต้องผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น เห็น ตลอดจนความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ที่มาพิจารณาด้วย

ลุ่มน้ำยมตอนล่าง ระยะเร่งด่วน เริ่มปี 2564 ได้แก่ พัฒนาอาคารบังคับน้ำในลำน้ำยม อยู่ระหว่างก่อสร้าง 3 แห่ง และมีแผนดำเนินการในอนาคตอีก 7 แห่ง จากเดิมที่มีอยู่แล้ว 11 แห่ง พร้อมจัดสร้างระบบผันน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ได้แก่ โครงการคลองผันน้ำยม น่าน ระยะกลาง เริ่มดำเนินการปี 2566 ได้แก่ พัฒนาพื้นที่ลุ่มต่ำเหนือจังหวัดนครสวรรค์

ทั้งนี้ เป้าหมายของแผนหลักในการพัฒนาลุ่มน้ำยม 20 ปีคือ พัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ ตอนบน - ตอนกลาง 800 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชะลอน้ำตอนล่าง 833 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ 253,630 ไร่ และลดปัญหาน้ำท่วมได้ 54,159 ไร่ ซึ่งรัฐบาลได้พัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำยมมาต่อเนื่อง โดยช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ดำเนินการแล้ว 697 โครงการ เก็บกักน้ำได้ 68 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ประมาณ 140,000 ไร่ โดยมีโครงการสำคัญ เช่น อ่างเก็บน้ำน้ำปีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.พะเยา อ่างเก็บน้ำแม่ฮ้อน 2 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.ลำปาง อ่างเก็บน้ำแม่แคมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.แพร่ ประตูละบายน้ำทำนงงาม จ.พิษณุโลก ประตูละบายน้ำท่าแห จ.พิจิตร ประตูละบายน้ำบ้านวังจิก จ.พิจิตร การเติมน้ำใต้ดินระดับตื้นทุ่งบางระกำ ปี 2563 จำนวน 500 แห่ง ได้น้ำรวม 24 ล้าน ลบ.ม. และโครงการบางระกำโมเดล

“แผนงานโครงการสำคัญที่จะเริ่มดำเนิน ภายในปี 2566 มีทั้งสิ้น 36 โครงการ ที่เพิ่มความจุได้ 116 ล้าน ลบ.ม. แก้มลิงชะลอน้ำ 833 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่รับประโยชน์ 1.67 แสนไร่ 26,949 ครัวเรือน โดยทำควบคู่ไปกับการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็กที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนบน-

กลาง ได้ปริมาณน้ำเพิ่มขึ้นอีก 234 ล้าน ลบ.ม. รวมถึงเร่งผลักดันแผนพัฒนาพื้นที่รับน้ำชะลอน้ำในลำน้ำยมตอนบนให้ได้โดยเร็วตามแผนหลักฯ ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบปริมาณน้ำส่วนเกินก่อนไหลลงจ.สุโขทัย ซึ่งเป็นพื้นที่ท่วมซ้ำซากไม่ให้อภัยอย่างในปัจจุบัน” ดร.สมเกียรติ กิตติ

จะเห็นว่า การแก้ปัญหาลุ่มน้ำยม นั้น ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำได้เฉพาะโครงการขนาดกลางและขนาดเล็กเท่านั้น ซึ่งตามแผนพัฒนาลุ่มน้ำยม 20 ปี จะกักเก็บน้ำต้นทุนได้ 800 ล้าน ลบ.ม. เมื่อนำมารวมกับการใช้พื้นที่ตอนล่างในการชะลอน้ำอีก 800 ล้าน ลบ.ม. รวมเป็นประมาณ 1,600 ล้าน ลบ.ม.เท่านั้น เมื่อเทียบกับปริมาณน้ำท่าต่อปีที่มีมากกว่า 6,700 ล้าน ลบ.ม.แล้ว ปัญหาลุ่มน้ำยมยังไม่ได้ถูกแก้ไขยั่งยืน ความเสี่ยงที่จะเกิดอุทกภัยในฤดูน้ำหลาก และขาดแคลนน้ำฤดูแล้งก็สูงกว่าลุ่มน้ำอื่น ที่เป็นสาขาของลุ่มน้ำเจ้าพระยา

4 ลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วย ลุ่มน้ำปิง มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ได้แก่ เขื่อนภูมิพล เขื่อนแม่กวางอุดมธารา เขื่อนแม่จอตสมบุญศล ลุ่มน้ำวัง มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ได้แก่ เขื่อนกิ่วคอหมา เขื่อนกิ่วลม ลุ่มน้ำ่าน มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ได้แก่ เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนแควน้อยบำรุงแดนแต่ลุ่มน้ำยม รัฐบาลพยายามดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง ขนาดเล็ก หลายโครงการมาใช้แก้ปัญหา แต่ก็แก้ไขเฉพาะในพื้นที่โครงการนั้นๆ เท่านั้น ในภาพรวมยังไม่ได้รับการแก้ไข พายุโซนร้อนและร่องมรสุมที่เกิดขึ้นนี้ น่าเป็นคำตอบในการหาแนวทางแก้ปัญหาลุ่มน้ำยมได้